

Hrvatska granica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4-5

KARAŠEVSKI PAPRIKAŠ...

STR. / PAG. 7

PROSLAVA 50. OBLJETNICE...

STR. / PAG. 11

U BUKUREȘTU ODRŽAN...

Kulinarski festival
"Karashevski paprikas"

Kulinarski festival
"Karashevski paprikas"

Mjesečno izdanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj / Editie lunară a Uniunii Croaților din România

Godina / Anul XXX
Broj / Numărul 217

Nakladnik / Editor
**Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj /
Uniunea Croaților din România**

Za nakladnika / Pentru editor
Giureci-Slobodan Ghera

ISSN KOD / COD ISSN **1841-9925**

Glavni urednik / Redactor șef
Ivan Dobra

Urednici / Redactori
Lina Stroescu

Vanjski suradnici / Colaboratori
**Maria Lațchici; Diana Catlici;
Pr. Davor Lucacela; Petru Miloș**

Tehnoredaktor / Tehnoredactor
Zlatko Nikola Ursul

Adresa:

**Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
Uniunea Croaților din România**
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: **0040-255-232255**

Fax: **0040-255-232146**

E-mail: **zhrucr@gmail.com; hg.redactia@zhr-ucr.ro**

Web: **www.zhr-ucr.ro**

Hrvatska Grančica

www.zhr-ucr.ro

Emisije na hrvatskom jeziku pokušavaju obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:15, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

BINE AȚI REVENIT LA ȘCOALĂ!	STR. 3
KARAŠEVSKI PAPRIKAŠ U VODNIKU	STR. 4-5
KIRVAJ U JABALČU	STR. 5
KARAŠ-SEVERINSKA ŽUPANIJA IMA NOVOGA DOŽUPANA	STR. 6
PROSLAVA 50. OBLJETNICE PRIJATELJSTVA	STR. 7
FORUMUL TINERILOR MEMBRI...	STR. 8
PARLAMENTARCI SU OPET POBJEDNICI	STR. 9
SVETI MATEJ I KIRVAJ U LUPAKU	STR. 10
U BUKUREŠTU ODRŽAN SASTANAK...	STR. 11
RETRO ROUTE U KARAŠEVU	STR. 12
KRŠĆANIN I LIJEPE RIJEČI	STR. 13
DIMINEAȚA DEVREME!	STR. 14
SVETIŠTE MARIJE RADNE	STR. 15

SVETIŠTE MARIJE RADNE

Kako već dobro znamo, dugi niz godina karaševski Hrvati, ali ne samo, hodočasti na različita mjesta, najčešće k našoj Majci Djevici Mariji kako bi joj prenio svoje molitve, želje i zahvalnost.

Po običaju, u mjesecu rujnu imamo hodočašće u Mariju Radnu, za blagdan Male Gospe, tj. 7. rujna uveče i 8. rujna, dan kada upravo slavimo rođenje Blažene Djevice Marije. Karaševski narod hodočasti u Radnu i za blagdan Tijelova ili za Ruslije, kako mi kažemo, ali tada možda u malo manjem broju.

Kad smo već spomenuli svetište Blažene Djevice Marije u Radni, ne bi bilo loše da tu dodamo koji detalj. Svetište Svete Marije u Radni je samostan koji se nalazi u gradu Lipova, u županiji Arad. Pripada rimokatoličkom kultu i glavno je hodočasničko mjesto vjernika Temišvarske biskupije. Crkva je 1992. uzdignuta u rang Male bazilike uz pokroviteljstvo 'Majke milosti', od strane pape Ivana Pavla II. Godine 2003. franjevci su napustili Mariju-Radnu, župu i hodočasničko mjesto o kojemu se od tada brine biskupija. Zadnjih par godina se crkva i sve okolo nje renoviralo, pa je sad sve lijepo, novo i uredno. U toku su radovi na Križnjem putu.

Zanimljive podatke o Radni i Lipovi nalazimo u knjizi "Od Karaša do Biferna", u kojoj pisac Stjepan Krpan spominje da u ovim mjestima nalazimo hrvatsku prisutnost već od davne 1520. godine, kada je u arhivi zapisan svećenik fra Andrija Jonić. Prisutnost Hrvata u Lipovi, te Radni podržavaju i brojne legende. Znači imali smo i u Radni naših Hrvata, možda u manjem broju ali bilo ih

je. Godine 1927., spominje isti Stjepan Krpan, "Radna ima 2.700 stanovnika, a da se hrvatski govori još u kojih tridesetak kuća, i to samo stari ukućani, dok se mlađi svijet služi mađarskim, njemačkim ili rumunjskim". U nastavku on kaže "Svijeća radnjanskih Hrvata dogorjela je prije našeg posjeta". Po ovome citatu možemo zaključiti da naših Hrvata u Radni i Lipovi više nema, ali i dalje se nastavlja hodočašće k tom svetom mjestu.

Kako smo već spomenuli, u Radnu, svake godine za blagdane posvećene Blaženoj Djevici Mariji, stižu karaševski hodočasnici, Bugari, Nijemci, Vlasi, Rromi itd. A evo kako izgleda hodočašće našeg karaševskog naroda: do Radne pješači se 3 dana, a nazad drugih 3; put je dug i težak, ali se na kraju isplati.

U rane sate 5. rujna, nakon Sv. Mise u svakom selu, hodočasnici polaze u procesiji s križem prema određenom cilju. Procesije iz svih naših sela sastaju se u Câlnicu, odakle zajedno polaze na put. Ide se u pravcu Ezeriș-Fârlug-Remetea Pogănici-Victor Vlad Delamarina. Tu se prvog dana prenoćava. Sljedećeg jutra polazi se za Lugo, gdje se ide najprije na Sv. Misu, a zatim se nastavlja put prema Radni. Tog dana imamo: Lugo-Costeiu-Beliș-Chizău-Șanovița-Lucareț-Brestovăț. Tu se druga noć odspava. U rane sate trećeg dana, put prema Radni se nastavlja. Ponajviše se tog dana ide kroz šumice. U glavnom hodočasnici stižu u Radnu oko 4 sati popodne. Tako je i ove godine bilo. Tako to izgleda hodočašće u Radnu, po našim starim običajima, ali danas sve više i više se to gubi, jer se mnogo lakše do tamo stiže autom, ali usprkos tome, imali smo i ove godine oko 80 hodočasnika koji su pješice došli k našoj Majci.

U Radni, nakon što stignu križevi, zajedno svi idu da okole oltar, a zatim se ide na Križnji put. Nakon toga bude Sv. Misa na našem hrvatskom jeziku. Ove godine Sv. Misa bila je u 18 sati, a predvodio ju je svećenik Milan Sima, župnik iz Klokotița, a lijepu propovijed održao je vlč. Petar Rebedžila iz Karaševa. Prije Mise bila je i prilika za ispovijed. Drugoga dana, 8. rujna, na dan Male Gospe, Sv. Misa na hrvatskom jeziku bila je u 7:30, a predvodio ju je kanon Nikola Lauš. Lijepu propovijed održao je svećenik Đuređ Patašan, župnik iz Lupaka. Nakon Mise, u procesiji, križevi polaze polako prema domu, a vjernici opet pješače tri dana uz pjesme i molitve upućene Blaženoj Djevici Mariji.

Diana Catlici

DIMINEAȚA DEVREME!

Pe la jumătatea lunii septembrie am decis să-mi încerc norocul la un pescuit de crap, pe o baltă privată, pentru că aveam informații că acolo se găsește mult crap și caras.

Am ajuns dimineața foarte devreme la locul cu pricina. Fiind primul pe malul bălții, am profitat de acest lucru și mi-am ales unul din cele mai bune standuri unde urma să pescuiesc. Am momit locul cu mămăligă amestecată cu esență de vanilie și usturoi granulat, după care mi-am montat o lansetă lungă de 3,20 metri cu fir pe linie principală de 0.30 milimetri. Ultima dată când am pescuit pe această baltă am avut fir de 0.25 de milimetri, iar când a venit un crap mai dolo-fan mi-a rupt firul și s-a eliberat.

În primele două, trei ore de pescuit nu am avut parte de nici un atac din partea peștilor, dar am avut parte de o surpriză plăcută, totuși. În timp ce așteptam deciziile crapilor, am primit vizita unui castor la standul unde pescuiam. Am fost foarte bucuros și l-am hrănit cu pâine și câteva bucăți de salam din sandvici pe care-l luasem la pachet ca să-mi țină de foame la pescuit. Pentru mine a fost ceva nou, nu și pentru castor. El era obișnuit să primească de mâncare de la pescari, nu îi era frică, aproape că-i dădeam să mănânce din mână. Iar după ce a mâncat pe săturate s-a făcut nevăzută, a intrat sub apă și în ziua aceea nu l-am mai văzut.

Am continuat să pescuiesc până la amiază, timp în care am schimbat cam toate momelile pe care le aveam cu mine, până am găsit una prinzătoare, respectiv bolile cu aromă de căpșuni, ce-i drept, cam scump la buzunar, dar în perioada vară-toamnă

este o momeală foarte eficientă în pescuitul crapului, una pe care o recomand cu încredere tuturor celor care pescuiesc la crap, fie pe o baltă privată, fie pe una sălbatică. Primul crap pe care l-am adus la mal a fost unul de 55 de centimetri pe care l-am oprit pentru tigiaie, iar după aceea au urmat încă trei, însă sub dimensiunile legal admise de gestionarul bălții. Aici, pe această baltă, este voie să reținem doi pești de minim 45 centimetri și maxim 60 centimetri, iar caras și plătică avem voie să reținem cinci de fiecare. Taxa pe zi este de 35 euro și ai voie să pescuiesti cu o singură undiță și un singur cârlig, bineînțeles, debarbat. Balta este una frumos amenajată cu 12 standuri de pescuit, iar pe timpul verii, la sfârșit de săptămână, mai ales, se găsește foarte greu loc liber, trebuie făcută rezervare din timp. Balta are mult pește și taxa nu este una prea mare, de aceea în plin sezon este foarte solicitată.

Eu unul vin destul de des aici la pescuit și foarte rar am venit fără pește acasă. Dacă nu trage crapul pescuiesc la caras și plătică, aceștia din urmă se hrănesc mai tot timpul, așa că de fiecare dată miroase tigiaia a pește proaspăt când ajung acasă de la pescuit. Iar o mămăliguță făcută din făină de mălai cu mujdei de usturoi, pe lângă un pește proaspăt, este cam tot ce își dorește un pescar după o partidă de pescuit pe malul apei. Bineînțeles, și o tuică din prune de vară de la Carașova!

Petru Miloș

FESTIVAL ABECEDA SUŽIVOTA

Od 29. rujna do 1. listopada 2023. godine održana je u Ploieștiu, glavnom gradu županije Prahova, 10. edicija festivala „Abeceda suživota”, koju je organizirala općina Ploiești u partnerstvu s Filharmonijom „Paul Constantinescu”, Odjelom za međuetničke odnose Rumunjske vlade i Zajedništvom Grka u Rumunjskoj, organizacijom koja je inače imala inicijativu pokretanje ove kulturne međuetničke manifestacije. S ciljem poticanja međukulturalnog dijaloga, poštivanja baštine i običaja svake rase i vjere, međuetnički festival započeo je u petak 29. rujna, u Dvorani Palače kulture u Ploieștiu, uz službeno ceremoniju otvorenja. Za vrijeme trodnevnog festivala nastupili su na improviziranoj sceni mnogobrojni umjetnici iz Rumunj-

ske i Grčke te folklorni ansambli nacionalnih manjina, među kojima i Karaševska zora. Folklorni ansambl Zajedništva Hrvata nastupio je u subotu 30. rujna u popodnevnom satima. Karaševska zora je za vrijeme nastupa izvela naše stare plesove i popijevke.

Lina Stroescu

BINE AȚI REVENIT LA ȘCOALĂ!

Vă urez tuturor un călduros bun-venit! Mă bucur să fiu astăzi alături de voi, alături de părinții voștri și de cadrele didactice ale Liceului Bilingv Româno-Croat din Carașova, pentru a păși împreună în noul an școlar! Sper că și în acest an să aveți multe realizări, mai ales pe plan școlar, și să fiți niște elevi exemplari cu rezultate bune. Noi sun-

tem mândri de voi și sperăm să ne faceți mândri și în continuare. Prin participarea la diverse concursuri școlare am demonstrat că și la Carașova se poate și se învață! De ce spun aceasta? Avem o elevă de clasa a VIII-a, care a participat la faza națională de limba română pentru minorități. Este vorba de Jadranca Filca. La Olimpiada de limba maternă am avut de asemenea rezultate deosebite. Îmi doresc ca și anul acesta rezultatele voastre să fie mai bune și foarte bune! Le mulțumesc și părinților care au grijă de voi, se străduiesc să vă ofere zi de zi tot ceea ce vă este necesar. Vă mulțumesc că aveți grijă de acești copii, colectivul de cadre didactice ale Liceului Bilingv se va strădui și în acest an să le ofere copiilor voștri o educație de calitate, să fiți mândri de ei și de școala din care provin. Vă doresc mult succes în noul an școlar! - acestea au fost cuvintele cu care și-a întâmpinat elevii directoarea Liceului Bilingv Româno-Croat din Carașova, prof. Alina Miștoiu.

Pe 11 septembrie sunetul clopoțelului a anunțat începerea noului an școlar și la Liceul Bilingv Româno-Croat din Carașova. La ceremonia de deschidere, desfășurată în curtea Liceului au participat, alături de elevi, părinți și profesori, și reprezentanții autorităților locale, respectiv primarul comunei Bogdan Petru, reprezentantul Poliției din Carașova, Iliescu Cătălin, precum și învățătoarea Filca Ana, inspector pentru Minorități. Cu acest prilej, aceasta a luat cuvântul și le-a urat elevilor multă sănătate și multă putere de muncă. În numele Consiliului Local și al Primăriei Carașova, primarul Bogdan Petru le-a urat elevilor un an nou

școlar plin cu împliniri și performanțe: „În această zi minunată de toamnă, dragi preșcolari, dragi elevi, stimați părinți, stimați dascăli, cu multă bucurie vă aduc salutul Consiliului Local și a Primăriei Carașova și vă doresc ca acest an să fie încă un an plin de performanțe pentru dumneavoastră. Domnilor profesori vă doresc să continuați tradiția acestui Liceu, deoarece așa cum a spus și doamna director, avem de ce să ne bucurăm. Ne bucurăm pentru toate rezultatele voastre și ne bucurăm că ne faceți cunoscuți, nu doar la nivel de județ ci și în toată țara.” De asemenea, primarul a enumerat cele mai importante proiecte aflate în derulare sau planificate care vor contribui la dezvoltarea și modernizarea instituțiilor de învățământ din comună, precum: lucrări de eficientizare energetică la grădinița cu program normal Carașova și la școala cu clasele I-IV din Nermed, lucrări de modernizare în curtea grădiniței din Carașova unde se dorește și amenajarea unui teren de sport pentru preșcolari, precum și dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipament digital a tuturor unităților de învățământ de pe raza comunei Carașova.

În acest an școlar, la Liceul Bilingv Româno-Croat vor învăța 145 de elevi, de la clasa pregătitoare și până la clasa a XII-a, plus trei grupe de grădiniță. Așadar, la ciclul preșcolar, care funcționează în corpul din centru, avem 11 copii la secția română și 19 copii la secția croată, în timp ce în localitatea Nermed avem 7 preșcolari. La ciclul primar studiază 48 de elevi, din care 4 elevi sunt înscriși la Școala Generală Nermed. La ciclul gimnazial avem doar 35 de elevi, în timp ce la liceu vor studia, în acest an școlar, 26 de elevi.

Lina Stroescu

KARAŠEVSKI PAPRIKAŠ U VODNIKU

Karaševski paprikaši su bili pripremljeni u Vodniku od nekih od najboljih kuhara iz karaševske zajednice i Tirola na način kako su to naše bake i prabake radile u davniini.

Gastronomska manifestacija Karaševski paprikaš se je ove godine održala po četvrti put s ciljem promocije i očuvanja tradicije kuhanja karaševskog paprikaša.

U nedjelju 24. rujna, već od jutarnjih sati pa sve do poslijepodne, brojni posjetitelji su imali priliku uživati ne samo u biranim domaćim specijalitetima i ukusnim paprikašima vrhunskih kuhara iz karaševske zajednice i Tirola nego i u plesu te dobroj muzici koju su izvodili poznati karaševski muzičari Petar Birta, Ivan Todor i Miodrag Bunja. Gastronomska manifestacija održana je u samom centru Vodnika, mjestu iz Lupačke općine, a bila je besprijeekorno organizirana od strane vodničke filijale Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

U očekivanju odluke četveročlanog žirija o najboljem karaševskom paprikašu, ljubitelji dobre hrane i "dobre čašice" su mogli degustirati raznorazne domaće specijalitete prisutne na lijepo uređenim i bogatim štandovima kuhara iz Jabalča, Nermida, Karaševa, Vodnika, Ravnika, Lupaka i Tirola. Kuhari iz Klokotiča i Rekaša nisu se ove godine, iz raznoraznih razloga, mogli odazvati pozivu organizatora za sudjelovanje na ovom natjecateljskom gastrofestivalu. S pravom je objektivni žiri odlučio da su štandovi iz Nermida i Karaševa najbolje uređeni i sadrže najbogatiju ponudu ukusnog jela i kvalitetnog pića te je ovim ekipama dodjeljena od strane organizatora specijalna nagrada za sveukupni izgled štanda.

U odnosu na prošle godine, kada je s pravom doživjela raznorazne neugodne kritike, ekipa kuhara iz Karaševa, našega najvećeg mjesta, je došla na ovogodišnje kulinarско natjecanje s bitno pojačanim timom i gastronomskom ponudom domaćih specijaliteta iz koje skoro da ništa nije falilo. Istini za volju, Nermid, Jabalče i ostale ekipe su veoma bogate ponude domaćih delicija imale na svim dosadašnjim edicijama ovoga gastronomskog festivala, što s timom iz Karaševa nije bio slučaj.

„Ja sam osoba koja voli fino jesti i degustirati i pokoji čašicu dobre karaševske rakije, a to je i glavni razlog zašto sam bio prisutan na svim izdanjima ovoga velikog gastronomskog festivala, rekao nam je Marjan Bokšan, poznati gazda iz Karaševa, kojega smo zatek-

li među mnoštvom posjetitelja na glavnoj vodničkoj ulici. Moje mišljenje je da ove godine Karaševo mora osvojiti prvo mjesto, i kada je riječ o uređenju i bogatstvu štanda, i kad govorimo o okusu paprikaša. Malo prije sam degustirao sve paprikaše i odgovorno tvrdim da je ovaj iz Karaševa najbolji. Isto je paprikaš ekipe iz Jabalča jako dobar, a nagađam da će se visoko plasirati i paprikaš ekipe kuhara iz Lupaka, koji isto ima jako dobar ukus. Kada je riječ o rakijici, o nadaleko čuvenoj karaševskoj rakiji, lijeku za dušu i tijelo, Jabalče prednjači, Karaševo je na drugom mjestu, Nermid negdje na četvrtom mjestu. Međutim, znate li zašto je došlo do ovako velike pozitivne promjene karaševske ekipe u odnosu na prethodne godine, jer tu je u biti srž

KRŠĆANIN I LIJEPE RIJEČI

Živimo u svijetu i društvu lijepih fraza i obećanja.

Živimo civilizaciju reklame i ponude. Što je s izvršenjima? Na riječi je svatko dobar i plemenito opredijeljen. Danas u ovo reklamno vrijeme sve se pretvorilo u riječ i pohvalu. Sve se prodaje i time uljepšava. Nitko nije na riječima za mržnju, za ratove, za svađe... Svi smo za ljubav i plemenitost – na riječima. Ali opet, kao da više ne vrijedi ljudska riječ, kao da iza nje ne treba stajati čovjek cijelim svojim dostojanstvom.

Koliko znači danas riječ čovjeka? Nažalost, konstatacija je općenita da se osoba ne izjednačuje sa svojom riječi. U našoj tradiciji riječ je vrednovana. Ona je bila kao čovjekov brk, čovjekov ponos. Tko nije držao do svoje riječi nije bio čovjek. Što je od svega toga ostalo danas? Svi mi imamo iskustva da je puno lakše izreći lijepe i dobre riječi negoli učiniti lijepe i plemenite čine. Tako je uvijek bilo, kako vidimo i iz Evanđelja.

To je kušnja svakoga od nas, svakoga čovjeka. I toga treba biti svjestan i nastojati da ne ostanemo samo na lijepim riječima i reklamama. Netko reče da je zadnje vrijeme humanističko samo na riječima ali ne na djelu. Kao da školovanje nauči riječima ali vrlo slabo ili barem neadekvatno provođenje u djelo riječi. Da li je veća opasnost čovjeku teoretičaru, školovanom, da ostane samo na riječima, negoli neškolovanom čovjeku?

Lijepa riječ otvara nebeska vrata, kaže narodna poslovice. Međutim, kao da ju Isus demantira, na prvi pogled. No, On također vrednuje lijepu riječ, ali traži da budemo identični lijepoj riječi. Ovo isto hoće reći i poslovice. Ona vrednuje lijepu riječ koja je izraz nutrine čovjekove. Lijepu riječ treba pratiti djelo, život. Takva identičnost, izgleda, da je bila jedino kod Isusa Krista, dok kod nas drugih ljudi uvijek postoji raskorak između riječi i djela.

Znale su zabluditi civilizacije zavodeći se lijepim riječima i obećanjima koja nisu slijedila djela i život. Koliko je ljudi zavedeno baš lijepim riječima, koliko prevara i svih nesreća iz lijepih riječi bez ikakvih djela?! Svi mi nasjednemo lijepim riječima, a i drugi su nasjeli našim lijepim riječima. Lijepa riječ koju prate plemenita djela – ideal je.

Krist govori o vjernicima koji su na riječima i vjerom opredijeljeni za dobro i plemenitost, za ljubav, a od svega tog ne učine ništa. Svoje riječi ne pretvaraju u djela. Riječ treba postati tijelo, pa je tek tada spasiteljska, kao i sam Isus Krist. Kao da su kršćani, radi svoje vjere, skloni lakom prihvatanju i neizvršavanju obećanja. Normalnije im je prihvatiti i ne izvršiti nego li ne prihvatiti a izvršiti. Ova druga varijanta je češća kod "nevjernika" negoli kod vjernika.

Vjernici sve iz Evanđelja prihvaćaju, ali ne izvršavaju. Je li to farizeizam, koji Isus odbacuje i osuđuje? Farizejština i jest ta koja lijepo prihvaća i ne izvršava. Farizeizam nije licemjerje niti laž. Farizeizam je, skoro bi se moglo reći, karakterna crta.

Lijepa reklama iz koje ne stoji odgovarajuća stvarnost. Isusu se više sviđao svjestan grješnik nego li lažan pravednik. Koliko li ima ljudi koji 'ne prihvaćaju' ni Evanđelje, ni kršćansko vjerovanje (ljubi Boga i bližnjega svoga), ali koji u svojem životu ostvaruju Isusov poziv.

Čak puno dosljednije i potpunije negoli oni koji vjeruju i koji se pozivaju na Isusa Krista. Tim Isus kaže da su bliže 'kraljevstvu Božjem' nego li oni koji misle da su već u njemu. U kontekstu današnjeg Evanđelja upitajmo se o našim ispovijedima. Sve prihvaćamo sve obećajmo, a malo od toga izvršimo. I tako se polagano formiramo u farizeje, što je nespojivo s Isusovim putom. Isto tako poznajmo toliko 'nevjernika' koji ostvaruju Isusov poziv.

To su ti grješnici radi kojih je Isus došao. Oni su svjesni svoje nesavršenosti i grješnosti, pa tako 'odbačeni' bivaju bliže od onih 'bližih'. Oni koji su se opredijelili za stvaranje novog svijeta i novog čovjeka trebali bi biti vjerni svojim obećanjima i svojim riječima. Treba povratiti vrijednost (život) riječima. Ne smiju riječi ostati samo l'art pour l'art. Ne smije se ostati na praznim deklaracijama. Ne smijemo se pretvoriti u lažne reklame.

Najlošije je kad nema ni riječi ni djela! Isus je Riječ koja je postala Tijelo (Djelo). Na to smo svi pozvani.

Dr. theol. Davor Lucacela

RETRO ROUTE U KARAŠEVU

Ljubitelji automobila mogli su se u subotu, 2. rujna, u središtu općine Karaševo diviti kolekcionarskim automobilima, automobilima starijim od 30-50 godina, etabliranim europskim markama, ali i brojnim rumunjskim primjercima.

Sada već na drugom izdanju, manifestaciju posvećenu predstavljanju povijesnih automobila iz zemlje i inozemstva, ali i promicanju kulture etničkih zajednica u županiji, organizirala je Udruga Retromobil Caraș-Severin u partnerstvu s gradskom vijećnicom Ričica i Zajedništvom Hrvata u Rumunjskoj. Uz kolekcionare iz Caraș-Severina, na Retro ruti su bili i brojni

vu da sudjeluju u drugom izdanju RetroRoute-a, događaj koji ima za cilj otkrivanje etničkih zajednica u Banatu. Na prvom izdanju posjetili smo srpsku zajednicu na Dunavu, ove godine je na redu hrvatska zajednica iz Karaševa. Riječ je o manifestaciji koju želimo pojačavati iz godine u godinu. Imamo i druge etničke manjine u Banatu, divna mjesta koja se moraju vidjeti i cijeniti i koja ćemo otkriti u narednom periodu."

U ime Zajedništva Hrvata dobrodošlicu im je poželio i zastupnik Slobodan Ghera: "Poštovani i dragi gosti, veoma sam sretan što ste danas ovdje. Po prvi put je općina Karaševo domaćin ovako lijepog događaja. Rekao bih jedinstven događaj za našu zajednicu, a dokaz je i prisustvo brojnih gledatelja. Hvala vam što ste odabrali doći u našu općinu, a u ime Zajedništva Hrvata želim vam da se osjećate što bolje i odavde odete s najljepšim uspomena."

Tako su, osim izložbe motornih vozila, vlasnici povijesnih automobila posjetili i Tradicijski hrvatski muzej Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, gdje je održana degustacija tradicionalnih jela, te upoznali običaje i tradiciju hrvatske zajednice. Na kraju dana, vlasnici auta su se okupili ispred otvorene scene Zajedništva Hrvata gdje su im bile dodjelene i diplome.

Brojnost izloženih automobila i njihova ljepota privukli su brojne posjetitelje tijekom cijele izložbe, od najmlađih do baka i djedova, koji su fotografirali izložene automobile ili su se prisjetili starih lijepih vremena kada su i sami imali ili vozili takve automobile.

Lina Stroescu

gosti iz inozemstva i iz županija u zapadnom dijelu zemlje. Među izloženim vozilima zablistala su i tri rumunjska kamiona velike tonaže. Dragulji na četiri kotača pripadaju kolekcionaru Petru Filki iz sela Jabalča, županija Caraș-Severin. Restauriranje starih rumunjskih kamiona njegova je životna strast, a neka su njegova djela unikatna.

Andrei Rotaru, predsjednik Udruge Caraș-Severina, istaknuo je važnost ovog događaja čiji je cilj promicanje hrvatske manjine i posjeta općini Karaševo:

„Jako sam sretan što su se brojni ljubitelji kolekcionarskih automobila odazvali našem pozi-

stvari? Zahvaljujući mojoj prošlogodišnjoj kritici upućenoj ekipi iz Karaševa, koju sam na sav glas iskazao za vrijeme intervjuja jednoj publikaciji na rumunjskom jeziku, ne pamtim više kojoj, gdje sam praktički pokazao na sve nedostatke ekipe iz velikog Karaševa. I sami vidite kako se je to sve lijepo promjenilo, kako su se dečki popravili! I sami vidite da smo došli kod Isusovih riječi – „Mnogi prvi bit će posljednji, i posljednji prvi“, jer ja i dalje mislim da će Karaševo veoma dobro proći, rekao nam je Marjan Bokšan, a na kraju je ispalo da nije niti bio jako daleko od istine.

Daniel Csillag, poznati ugostitelj iz Karaševa, s biranim je riječima govorio o cjelokupnoj manifestaciji iz Vodnika, ali na kraju je imao i jednu malu primjedbu vezanu za sastav žirija: "Veoma, veoma lijep današnji gastronomski događaj i stvarno sam ugodno iznenađen kada vidim organizaciju na visokoj razini, vrhunske kuhare i ukusne domaće specijalitete na svim štandovima. Ovaj festival, i sami vidite, jako je dobro posjećen, a to je još jedan dokaz njegove kvalitete. S druge strane, kada bih trebao nešto preporučiti organizatorima onda bi to bilo vezano jedino za sastav žirija. Nikako ne razumjem kakve afinitete imaju članovi žirija s karaševskim paprikašom jer znam da nijedan od njih, osim ovog gospodina iz Vodnika, nije porijeklom iz karaševskih mjesta i vjerojatno se je s karaševskim paprikašom susreo prvi put na prvoj ediciji ove manifestacije. Upravo zato smatram da

bi bilo puno bolje, a rezultati objektivniji, kada bi žiri bio formiran od ljudi iz karaševskih mjesta, eventualno po jedan iz svakoga našega sela, od ljudi koji mogu prepoznati i najmanje nijanse ukusa pravoga karaševskog paprikaša".

Dan Liut, poznati televizijski voditelj, svojim dobro poznatim stilom besprijekorno je vodio i uveličao cjelokupni program. Iako nema odveć dugu tradiciju, gastronomski festival iz Vodnika je postao naširoko poznat i izvan granica karaševske zajednice, a velike zasluge za takav notorijetet pripadaju Petru Lugošanu iz Vodnika, inače potpredsjedniku Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, koji je neumorno radio i rukovodio organizaciju svih edicija Festivala.

Najbolji od najboljih su ove godine bili kuhari iz Lupaka. Oni su na ovome izdanju pripremili najukusniji karaševski paprikiš, bilo je mišljenje četveročlanog žirija. A kuhari iz Lupaka su odnijeli prvu nagradu u žestokoj konkurenciji s ekipom kuhara iz Vodnika, domaćinima Festivala, nakon što su oba paprikaša skupila jednaki broj bodova, a zatim bili podvrgnuti ponovnoj degustaciji. Uostalom, i bodovna razlika između prvoga i zadnjega mjesta bila je veoma mala. U takvoj konstelaciji stvari upućujemo čestitke svim kuharima sudionicima Festivala, posebice prije spomenutih kuhara iz Lupaka i Vodnika te kuharima iz Ravnika koju su osvojili treće mjesto.

Ivan Dobra

KIRVAJ U JABALČU

Dva dana, u petak i subotu, 8. i 9. rujna 2023., povodom svetkovine rođenja Blažene Djevice Marije, u narodu poznata kao Sveta Marija Mala, žitelji najmanje zajednice karaševskih Hrvata iz Rumunjske su proslavili svoj tradicionalni kirvaj. Riječ je o kirvaju u Jabalču, prelijepog mjesta iz karaševske općine.

Crkva iz ovoga idiličnog mjesta na poseban način slavi Malu Gospu jer je njoj posvećena. Središnji događaj proslave kirvaja u Jabalču bila je Sveta misa koja je u malenoj mjesnoj crkvi okupila veliki broj vjernika. Misu je predvodio župnik Petar Rebedžila koji se na kraju mise prigodnim riječima obratio okupljenim vjernicima te poručio da i nadalje nastave štovati majku Nebesku.

Inače, ovo prelijepo selo svake godine uoči blagdana male Gospe zaživi te se okupe mještane koji su otišli u susjedne gradove, općine i druge

države, potvrđujući time svoju ljubav i vezanost prema zavičaju.

Tradicionalno pučko veselje održano je u centru sela, a za muzički ugođaj i dobru atmosferu u Jabalču pobrinula se formacija Ivana Dobre iz Karaševa, dok troškove za formaciju je pokrilo Zajedništvo Hrvata, koji inače plaća muziku za kirvaje u svim karaševskim mjestima.

Lina Stroescu

KARAŠ-SEVERINSKA ŽUPANIJA IMA NOVOGA DOŽUPANA

Adina Marilena Radici novi je dožupan Karaš-severinske županije.

U rukovodećem timu Institucije župana Karaš-severinske županije nalazi se, od petka 1. rujna, dožupanica Adina Marilena Radici, koja je zamijenila Alina Cuzmu Munteana, koji je razriješen te dužnosti na sjednici Rumunjske vlade u četvrtak 31. kolovoza.

Ceremonija zauzimanja funkcije održana je 1. rujna 2023. godine u sjedištu župana Karaš-severina, u nazočnosti župana Ioana Dragomira, zastupnika Silviua Hurduzeua i predstavnika županijskih struktura Ministarstva unutarnjih poslova.

„Drago mi je da u okviru ustanove imamo mladog dožupana, svakako s puno energije, a mi ćemo pokušati spojiti naše iskustvo s entuzijazmom gospođice Radici. Uvjeran sam da ćemo imati dobru suradnju, iako je izazov velik, a djelatnost raznolika. Čestitam joj i želim puno uspjeha“, poručio je župan županije Karaš-severin, Ioan Dragomir.

„Jako sam sretna što sam danas ovdje s vama, osjećam se iznimno počašćenom, ali jednako i odgovornom, te sam uvjerena da ćemo zajedno s gospodinom županom i gospodinom zamjenikom nastaviti raditi izvanredan posao i nadalje. Također sam čvrsto uvjerena da ću uživati vašu podršku glede ove aktivnosti koja nije nimalo jednostavna i laka, već složena i zahtjevnja. Ova pozicija za mene je izazov s obzirom na to da je sustav drugačiji od privatnog okruženja u kojem sam do sada djelovala“, rekla je nakon prisege nova dožupanica.

A djelovala je gospođica Adina Marilena Radici u Temišvaru kao odvjetnica u privatnom sektoru nakon što je u istome gradu diplomirala pravo na Pravnom fakultetu Sveučilišta Zapad. Rođena je 16. listopada 1996. godine u Tirolu (općina Doclin), u pravo u godini kada je Guthier Friedman, inače jedan od Njemaca rođenih u Tirolu osnovao u tom mjestu „Društvo sumještana iz Tirola“. Hrvatica je po nacionalnosti, preci su joj karaševski Hrvati iz Ravnika i Lupaka koji su, uz Hrvate iz Vodnika i Klokotiča, došli u Tirol u drugoj polovici 19. stoljeća gdje su u to doba činili trećinu tirolskog stanovništva. Govori rumunjski, engleski, njemački i hrvatski jezik, a učinkovitost komunikacije, sposobnost brze prilagodbe novonastalim situacijama, točnost i ustrajnost samo su neke od kompetencija po kojima je

Sursa: caon.ro

naširoko poznata. Njezin otac, Marjan Radić, čisto govori karaševski, unatoč činjenici da je rođen i živi u Tirolu, i dugogodišnji je član Koordinacijskog odbora Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

I novoizabrana dožupanica je usko povezana s našim karaševsko-hrvatskim istinama s ovih lijepih rumunjskih prostora, tako da je prošle godine bila u ekipi kuhara iz Tirola na gastronomskom natjecanju održanom u Vodniku pod nazivom „Karaševski paprikaš“, a ove godine je bila član sportske delegacije Zajedništva Hrvata na Hrvatskim svjetskim igrama održanim u Zagrebu.

Sve u svemu, Adina Marilena Radici najmlađi je dožupan u Karaš-Severinu i prvi je dožupan hrvatske nacionalnosti na nivou Rumunjske. Nije povezana ni s jednom političkom strankom, već predstavlja Skupinu nacionalnih manjina u Rumunjskom parlamentu.

Naselje Tirol se nalazi na jugozapadnom dijelu Rumunjske, pripada Doklinskoj općini, a osnovan je 1812. godine, kada su ga naselili prvi kolonizatori pridošli iz Austrije. Mjesto je ponajprije poznato po plodnom tlu, naročito pogodnom za uzgoj vinove loze i po proizvodnji raznih vrsta kvalitetnih vina. Karaševski Hrvati iz Vodnika, Rafnika i Lupaka su došli u Tirol u drugoj polovici 19. stoljeća, nastanivši južnu stranu sela i činivši u to doba trećinu tirolskog stanovništva. Prve godine su bile naročito teške za stanovnike ovoga mjesta, mjestom su harale razne bolesti i neimaština, a neki od prvih kolonizatora Tirola su polako počeli napuštati novoosnovano mjesto već tijekom 19. stoljeća.

Ivan Dobra

U BUKUREŠTU ODRŽAN SASTANAK INICIJATIVE TRIJU MORA I POSLOVNI FORUM

U Bukureštu je 6. i 7. rujna održan sastanak Inicijative triju mora i Poslovni forum. Bio je ovo osmi po redu sastanak ove važne inicijative koja otvara nove perspektive.

Inicijativa triju mora po prvi je put predstavljena u Dubrovniku, u kolovozu 2016. kao politička platforma integriranja srednje i istočne Europe, a kroz konkretne projekte energetske, prometne i telekomunikacijske povezivanja država članica EU smještenih između Jadrana, Baltika i Crnog mora. Članice ove inicijative su Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Austrija, Slovenija, Hrvatska, Rumunjska i Bugarska. Navedenih dvanaest zemalja čini regiju od preko sto milijuna stanovnika koja se prostire na trećini teritorija Europske unije. Dok ova regija još donekle zaostaje za europskim ekonomskim prosjekom, prosječan ekonomski rast joj je veći od prosjeka EU-a, što govori o konvergenciji.

Prvi summit održan je 2016. godine u Dubrovniku kada je dogovorena izjava o ekonomskoj suradnji u području energetike, prometa i komunikacijske infrastrukture. Potom su svake godine održani summiti u različitim gradovima: Varšava, 2017., Bukurešt, 2018., Ljubljana, 2019., Tallinn, 2020., i Sofia, 2021.).

Ove je godine Bukurešt bio domaćin osmog po redu sastanka na vrhu Inicijative triju mora, 6. rujna, a 7. rujna je održan Poslovni forum. Prvog dana sastanka, nakon poslijepodnevnog predsjedničkog panela održana je zajednička konferencija za medije na kojoj su sudjelovali predsjednici Rumunjske, Poljske i Litve i premijer Republike Hrvatske, Andrija Plenković. Tom

je prilikom premijer Plenković čestitao rumunjskom predsjedniku na odličnoj organizaciji ovogodišnjeg sastanka na vrhu te izrazio zadovoljstvo Hrvatske, kao suosnivačice Inicijative triju mora, što su u Bukureštu raspravljene teme poput sigurnosne, energetske, ekonomske i prometne suradnje između zemalja članica. Premijer Plenković je istaknuo da je Hrvatska predana suradnji unutar Inicijative triju mora kako u političkom smislu, tako i u konkretnim projektima što se očituje u sudjelovanju brojnih hrvatskih gospodarstvenika na Poslovnom forumu. Podsjetio je da je Hrvatska od prošlogodišnjeg summita u Rigi ostvarila svoja dva strateška cilja – ulazak u schengensko područje i eurozonu istoga dana, 1. siječnja, te nedugo nakon toga pridružila se i Europskom stabilizacijskom mehanizmu. Iskazana je i solidarnost s Ukrajinom, koja prolazi kroz teški rat.

Energetska, transportna i digitalna suradnja ključna su područja u kojim se mora osnažiti povezanost, istaknuto je na Poslovnom Forumu, čiji je cilj osnažiti gospodarsku suradnju između zemalja članica Inicijative. Koncept Inicijative triju mora stoga treba pomoći gospodarstvenicima da povećaju međusobnu trgovinu. Istaknuto je kako je sljedeće što treba učiniti snaženje pozicije zemalja članica Inicijative unutar Europske unije, čemu pridonosi i jučerašnje priključivanje Grčke koje čini grupu ovih zemalja utjecajnijom u smislu financiranja projekata u tom dijelu Europe. Naglašena je i snažna podrška i uključenost Sjedinjenih Američkih Država što ovoj Inicijativi daje i transatlantsku dimenziju.

Inicijativi triju mora se ove godina priključila i Grčka, što daje dodatnu težinu i vrijednost unutar same Europske unije, a status pridružene članice dobila je Moldova, a prošle godine je dobila i Ukrajina.

Poslovni forum, održan u Palači Parlamenta Rumunjske 7. rujna, na kojem je sudjelovalo preko tisuću gospodarstvenika iz niza zemalja, uz snažnu podršku međunarodnih financijskih i ekonomskih institucija te Sjedinjenih Američkih Država, ocijenjen kao iznimno uspješan i da velike investicije u energetsku i prometnu infrastrukturu direktno pridonose onome što je trenutno prioritet.

Maria Lațchici

SVETI MATEJ I KIRVAJ U LUPAKU

Kada malo bolje promislimo blagdan sv. Mateje apostola i evanđelista slavi se početkom jeseni.

Na granici, na međi godišnjih doba. Obično se tada odrađuju jesenski poslovi. Beru se šljive, ili su već obrane, krumpir je već izvađen, kao uostalom i ostalo povrće. Škola je već počela. Blaga jesen je ušla na velika vrata, iako ove godine zapravo je još uvijek ljeto.

Sveti Matej je ove godine u Lupaku bio u četvrtak, svečana je misa slavljenoga toga dana u mjesnoj crkvi sv. Mateja, a uz lupačkog su župnika bili župnik iz Karaševa, iz Klokotića, vlč. Novica, rodom iz Ravnika, i naravno kancelar Nikola Lauš, rođeni Lupačanin. A u nedjelju, proslavljen je drugi dan kirvaja i misu je predvodio također lupački sin, vlč. Nikola Lauš, salvatorijanac, iz Temišvara. Dva dana molitve i zahvale za selo, za zajednicu, za sve što nam je Bog dao. U znaku zahvalnosti za naša sela i zajednice zapravo je cijeli mjesec rujan.

I ove je godine bilo lijepo vidjeti da se za kirvaj vraćaju iz inozemstva svi oni koji rade diljem Europe, od Austrije do Španjolske. Nekada su pripreme počinjale barem tjedan dana ranije, uređivale su se kuće, ulice, pa tako su za kirvaj naša sela oblačila novo, svečanije ruho.

Kirvaji su današnji sigurno različiti od nekadašnjih. Nekada je to bila prilika da se pohađaju prijatelji i znanci iz susjednih nam sela, da se razmijene razna iskustva, novosti, da ljudi popričaju, da se sklope nova prijateljstva, da se mladi upoznaju. Nekada je svaka kuća u selu imala goste iz drugih sela. Unatrag, sada već skoro tridesetak godina, prije masovnog odlaska na rad u inozemstvo, kirvaji su bili još posjećeniji, gosti su u većem broju išli u susjedna sela. A nekada su ljudi išli na kirvaj u narodnim nošnjama. Nažalost to je danas rijetkost. Sva sreća da postoje folklorna društva koja onda svojim članovima čuvaju i oblače češće narodnu nošnju.

Isto tako, nekada, nakon obilnog ručka i nakon veselja, gosti su odlazili svojim kućama s paketima, koji su im domaćini spremali u «cidila, tkana od vune ili pamuka, šarenih boja». Ili kotričke, prekrivene katruncom. Bila je čast imati najljepša «cidila» pa gostima staviti paket u ta cidila koja su se onda mogla vidjeti na ulicama sela.

Uvijek spominjem kako je na jednom od nekadašnjih davnih kirvaja, dobar prijatelj naše obitelji, Karaševak iz susjednog sela, dugogodišnji naš gost za kirvaj, rekao mojem pokojnom djedu Mateju: «Idem na kirvaj ne samo na jelo i piće. To imam i doma. Idem da se progovorimo, da čujem što novo po svi naši seli. » Znači, bila je važna ta ljudska, društvena komponenta, susret s ostalima, razgovor, zajedništvo. A zajedništvo je bilo jer je bilo ljudi, puno ljudi i mladih u našim selima. Puno djece navečer je trčkaralo oko prodavača sladoleda, petlića, kokonica. Kirvaj je bio veliki događaj, svetak i veselje, dva dana gozbe, narodnoga veselja, druženja.

Polako je nestalo dosta toga, nažalost, pogotovo onog duha nekadašnjih proslava kirvaja. Ali, kako god bilo, iako je sve manje stanovnika u našim selima, kirvaji ostaju važan datum u kalendaru, i pored vjerskog značenja ona su prilika za druženje i veselje, ili kako bi rekli naši stari kad «su namenjali prije ručka»: «živi i zdravi bili, rakiju pili i mlogi kirvaji zajedno slavili». Neka se te želje naših starih ostvare i naša sela opet ožive u svakom pogledu. Do tada, sveti Matej budno pazi s oltara u lupačkoj crkvi!

Maria Lačhici

PROSLAVA 50. OBLJETNICE PRIJATELJSTVA

Povijest odnosa Klokotića i Buševca započinje u lipnju 1973. godine kada je u Klokotić došla četveročlana delegacija Hrvata iz Buševca koja je željela pokrenuti kulturne razmjene s predstavnicima Hrvata iz Rumunjske. Najprije su bili u Keči, odakle ih je obitelj Mikšić poslala u Klokotić da traže učitelja Đurđa Vatava, instruktora folklornog ansambla iz Klokotića, ako žele kulturne veze.

Prošlo je 50 godina od uspostave prijateljskih odnosa između KUD-ova iz Klokotića i Buševca, a ovo lijepo i jedinstveno prijateljstvo još uvijek traje i trajat će, po svemu sudeći, još mnogo godina, najvjerojatnije desetljeća ili, zašto ne, više stoljeća. To se moglo čuti u subotu 16. rujna u samom centru Klokotića, sa novoizgrađene otvorene scene, za vrijeme same proslave 50. obljetnice prijateljstva između navedenih KUD-ova i proslave 75 godine od osnivanja Kulturno-umjetničkog društva iz Klokotića.

Na klokotičkoj otvorenoj sceni redom su govorili prof. Petar Hacegan, zatim dr. Milja Vata, voditelj i duša KUD-a iz Klokotića, načelnik Lupačke općine Marjan Vlasić, mjesni župnik Milan Sima, predsjednik KUD-a Seljačka sloga Nenad Rožić, voditelj KUD-a iz Umaga Vlatko Možar, Vedran Iskra i Dario Magdić iz Državnog ureda za Hrvate izvan R. Hrvatske, predsjednica Odbora Hrvatskog sabora za hrvatske manjine Zdravka Bušić.

Gosti iz Buševca su se na klokotičkoj sceni predstavili s tri ko-reografije, a između te tri točke su nastupili gosti iz Umaga i domaćini iz Klokotića, a brojni gledatelji koji su pratili kulturno-umjetnički program u znak dugogodišnjeg prijateljstva imali su priliku uživati u raznim izvedbama pjesama i plesova iz različitih dijelova Hrvatske, ponajprije iz Tu-

ropolja, Istre i Slavonije te u pjesmama i plesovima karakterističnih Hrvatima iz karaševske zajednice.

Na proslavi 50 godina prijateljstva i suradnje KUD-ova „Seljačka sloga“ iz Buševca i KUD-a Klokotić, kao i na Svetoj misi održanoj istoga dana u mjesnoj crkvi iz Klokotića, sudjelovala je i veleposlanica R. Hrvatske u Bukureštu Marija Kapitanović.

Podsjetimo, povijest odnosa Klokotića i Buševca započeo je jedne lipanjske nedjelje prije podne iz 1973. godine, kada su svi iz doma učitelja Vata bili u mjesnoj crkvi na Svetoj misi, koju je tada celebrirao vlč. Stjepan Hustig, tadašnji župnik klokotičke župe. Đurđ Vata nije toga dana otišao u crkvu jer je imao slomljenu nogu, a ionako funkcija učitelja nije u to vrijeme bila kompatibilna s prisustvom na Svetim misama. Sam u svome domu, odjednom začuje lagano kucanje na vratima i opazi u dvorištu četiri osobe koje su mu odmah poželjele „dobar dan“ i nastavile na sljedeći način: „Mi smo iz Jugoslavije, jedna delegacija iz Buševca, mjesto u blizini Zagreba, i želimo uspostaviti kulturne veze sa selom Klokotić. Ja sam Robić Stjepan, predstavio se vođa, predsjednik našeg kulturnog društva, i hoćemo da s vašim ansamblom dođete kod nas u mjesecu listopada“. Tako je sve započelo, ostalo je lijepa povijest.

Ivan Dobra

FORUMUL TINERILOR MEMBRI AI MINORITĂȚII CROATE

Cea de-a 6 ediție a Forumului Tinerilor membri ai minorității croate, organizat de către Hrvatska Matica Iseljenika și departamentul HDS din Ungaria, s-a desfășurat în perioada 1-3 septembrie la Pécs, Ungaria.

Tema centrală a Forumului din acest an a fost „Tineretul comunităților minoritare – între societatea civilă și reprezentarea politică” și a reunit tineri membri ai minorității croate din Austria, Muntenegru, Ungaria, România și Serbia.

Cea de-a șasea ediție a Forumului tinerilor membri ai minorității croate a fost deschis de către președintele Consiliului Guvernului Republicii Croația pentru croații din afara Republicii Croația și președintele HDS din Ungaria, dl Ivan Guban. Numeroșii invitați, reprezentanți ai instituțiilor și mass-media croate din Pécs, precum și participanții la Forum, au fost întâmpinați de către directorul adjunct al HMI, dr. sc. Ivan Tepeš și managerul de proiect Valentina Badanjak Pintarić.

Participanții la forum au evidențiat provocările cu care se confruntă, au vorbit despre implicarea în organizațiile societății civile și au

prezentat cooperarea cu instituțiile minoritare croate și relația acestora cu politicile locale și de stat.

Partea de lucru a Forumului a fost deschisă de tinerele gazde, prezentând activitățile uneia dintre cele mai puternice comunități minoritare croate. În ciuda sprijinului puternic al instituțiilor, tinerii din Ungaria și-au exprimat nemulțumirea față de participarea lor în organizațiile societății civile și consideră că este nevoie de o mai bună defalcare și o dependență mai slabă de instituții și politică.

Despre problemele școlilor datorită numărului tot mai mic de elevi au vorbit tinerii reprezentanți ai Uniunii Croaților din România. Ei au atras atenția că aceasta este cea mai mare problemă cu care se confruntă comunitatea lor. Cu toate acestea, tinerii sunt implicați social prin participarea la acțiuni ale UCR-ului, precum și la acțiuni de voluntariat și umanitare.

Cea mai tânără participantă la Forum a fost Szofia Eloé, în vârstă de șaptesprezece ani, elevă în ultimul an al Liceului Bilingv din Borte, Austria, care și-a prezentat școala și a exprimat nevoia unei literaturi mai bilingve și multilingve.

Deși există aproximativ patruzeci de asociații active în aproximativ treizeci de localități din Serbia, care organizează aproximativ 300 de evenimente pe an și au o activitate editorială dezvoltată, reprezentarea slabă a croaților în sectorul public și structurile guvernamentale, incapacitatea de a participa la luarea deciziilor, lipsa resurselor financiare și implicarea profesională, sunt provocări cu care se confruntă, au evidențiat în prezentarea lor tinere croate din Voivodina.

Astfel de întâlniri ajută la consolidarea legăturilor reciproce și deschid oportunități de parteneriat pe proiecte cu scopuri comune și obiective de interes general. Tinerii croați din afara Republicii Croația au cel mai mult nevoie de educație, rețea și unitate, iar abolirea granițelor facilitează în mod semnificativ cooperarea și deschide o serie de oportunități de acțiune comună a tuturor tinerilor membri ai minorităților croate, sunt concluziile Forumului de anul acesta.

Lina Stroescu

PARLAMENTARCI SU OPET POBJEDNICI

U mjesecu rujnu je Zastupnički dom organizirao novo izdanje Interparlamentarnog nogometnog turnira, natjecanje u kojem rumunjski zastupnici i senatori imaju tri naslova prvaka i četiri naslova viceprvaka.

Nakon turnira, momčad rumunjskog parlamenta, u čijem je sastavu bio i zastupnik hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu Slobodan Gera, po četvrti je put bila laureat na međuparlamentarnom nogometnom prvenstvu.

Kako je uspjela sastaviti zastrašujuće jaku momčad i koja je tajna uspjeha reprezentacije rumunjskih parlamentaraca upravo u godinama kada rumunjska nogometna reprezentacija prolazi

kroz tešku rezultatsku krizu, svima je objasnio zastupnik PSD-a Daniel Suciu s tribine Zastupničkog doma:

“U pravilu, o nama, saborskim zastupnicima, ljudi, općenito, govore da ne uspijevamo, ne nalazimo resurse da radimo zajedno, da idemo u istom smjeru, a vjerojatno, najčešće, ljudi su u pravu. Ali s jednom iznimkom. Trebali biste znati da smo pronašli potrebne resurse da neki ljudi u ovoj prostoriji da formiraju jednu momčad i to, nazvanu nogometna momčad rumunjskog parlamenta, koja već četiri godine ne može biti poražena ni na jednom međunarodnom natjecanju. Ovog smo vikenda po četvrti put osvojili međuparlamentarno prvenstvo u nogometu, nakon pobjede protiv Bugarske 7-1, Italije 4-2 i vrijednog remija protiv Turske. Ovo je četvrti put da kolege pobjeđuju na međunarodnom turniru. Sve u svemu, našli smo sredstva da ne vodimo računa o onome što nas razdvaja, da vodimo računa samo o onome što nas spaja i tri dana je to bila rumunjska himna”.

Ivan Dobra

BIROU DE EVIDENȚĂ A PERSOANELOR LA CARAȘOVA!

Comuna Carașova are, începând de joi, 14.09.2023, propriul Serviciu Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor (SPCLEP Carașova). Este vorba despre cel de-al 28-lea Serviciu de Evidență a Persoanelor din județul Caraș-Severin.

Localnicii din Carașova, Nermed și Iabalcea își pot face buletinele la ei în comună, astfel oamenii nu trebuie să se mai deplaseze până în orașul Reșița pentru a-și rezolva problemele ce țin de actele personale.

Sediul Serviciului Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor se află în incinta Primăriei Carașova, iar aici cetățenii își pot achita și taxa de 7 lei aferentă eliberării cărții de identitate.

Serviciul este deservit de doi funcționari, un consilier și un coordonator, cu atribuții ce țin de evidența persoanelor și pe probleme de stare civilă.

Operaționalizarea acestui Serviciu a fost finanțată de la bugetul local al comunei.

Cartea de identitate este documentul care se eliberează cetățeanului român și care face dovada identității, a adresei de domiciliu și, după caz, a adresei de reședință a titularului acesteia. Acest document se eliberează persoanelor care împlinesc vârsta de 14 ani.

Lina Stroescu

